

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 14 grudnia 1977 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr 191 Rady Ministrów z dnia 10 września 1971 r. w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych.

1. Na podstawie § 2 uchwały nr 171 Rady Ministrów z dnia 26 listopada 1977 r. zmieniającej uchwałę w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski Nr 31, poz. 150) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały nr 191 Rady Ministrów z dnia 10 września 1971 r. w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski z 1971 r. Nr 48, poz. 309, z 1973 r. Nr 22, poz. 127, z 1974 r. Nr 41, poz. 241, z 1975 r. Nr 31, poz. 192 i z 1977 r. Nr 31, poz. 150), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów wydanych przed dniem ogłoszenia jednolitego tekstu oraz z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, paragrafów, ustępów, punktów i liter.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) § 43 uchwały nr 191 Rady Ministrów z dnia 10 września 1971 r. w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski Nr 48, poz. 309) w brzmieniu: „§ 43. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”,
- 2) § 2 i 3 uchwały nr 274 Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1974 r. zmieniającej uchwałę w sprawie resor-

towej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski Nr 41, poz. 241) w brzmieniu:

„§ 2. Zmiana wysokości wynagrodzeń funkcyjnych, o której mowa w § 1 pkt 6 niniejszej uchwały, nie może spowodować przekroczenia planowanego osobowego funduszu plac jednostek organizacyjnych, zatrudniających rewidentów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.”,

- 3) § 2 uchwały nr 179 Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. zmieniającej uchwałę w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski Nr 31, poz. 192) w brzmieniu:

„§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”,

- 4) § 3 uchwały nr 171 Rady Ministrów z dnia 26 listopada 1977 r. zmieniającej uchwałę w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski Nr 31, poz. 150) w brzmieniu:

„§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1978 r.”

Minister Finansów: *H Kisiel*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 14 grudnia 1977 r. (poz. 185).

UCHWAŁA Nr 191 RADY MINISTRÓW

z dnia 10 września 1971 r.

w sprawie resortowej kontroli działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych.

Na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 29, poz. 244) oraz art. 9 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

DZIAŁ I.

Ogólne zasady resortowej kontroli gospodarczej.

§ 1. 1. Resortowa kontrola całokształtu działalności gospodarczej państwowych jednostek organizacyjnych, będąca integralnym elementem funkcji zarządzania, zwana dalej „kontrolą”, obejmuje wszystkie czynności, których celem jest stwierdzenie prawidłowości wyboru kierunków rozwoju, doboru i realizacji zadań, przebiegu i efektywności działalności gospodarczej w porównaniu do zamierzeń (planów, zadań) oraz norm techniczno-ekonomicznych, przyjętych za podstawę ocen i obowiązujących tę jednostkę.

W szczególności kontrola ta ma na celu:

- 1) badanie zgodności kontrolowanego postępowania z obowiązującymi aktami prawnymi,
- 2) badanie efektywności działania i realizacji zadań jednostek,
- 3) badanie i ocenę faktycznej realizacji procesów gospodarczych i innych rodzajów działalności, następnie zaś — przez porównanie ich z zamierzeniami — wykrywanie odchyleń i nieprawidłowości w wykonywaniu nałożonych zadań, ujawnianie nie wykorzystanych rezerw, niegospodarnego działania i marnotrawstwa mienia społecznego, jak również nadużyć,
- 4) ustalanie przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości w działaniu kontrolowanej jednostki, jak również ustalanie osób odpowiedzialnych za powstawanie tych nieprawidłowości,
- 5) wskazywanie sposobów i środków umożliwiających likwidację tych nieprawidłowości.

2. Kontrolą należy również objąć obowiązujące normy w celu ewentualnego zgłoszenia krytycznych uwag i postulatów, dotyczących stwierdzonych wadliwości, luk, dezaktualizacji i ujemnego oddziaływania tych norm na dalszy rozwój ekonomiczny i techniczno-organizacyjny jednostek.

3. Badania i oceny powinny być dokonywane z punktu widzenia kryteriów sprawności organizacji, celowości, gospodarności, rzetelności i legalności działania.

§ 2. Kontrolę należy zorganizować na wszystkich szczeblach zarządzania i przeprowadzać w sposób umożliwiający:

- 1) przekazanie kierownictwu informacji niezbędnych do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem oraz bezzwłoczne sygnalizowanie stwierdzonych naruszeń, zaniedbań i nieprawidłowości, nadużyć i innych odchyłań,
- 2) zapobieganie niekorzystnym zjawiskom w działalności jednostek,
- 3) inicjowanie kierunków prawidłowego działania oraz wskazywanie sposobów i środków zapobiegających powstawaniu nieprawidłowości, jak również umożliwiających szybką likwidację nieprawidłowości.

§ 3. System kontroli obejmuje:

- 1) kontrolę wewnętrzną, sprawowaną przez same jednostki organizacyjne w ich obrębie, w tym:
  - a) kontrolę funkcjonalną, sprawowaną w ramach obowiązków nadzoru przez pracowników na kierowniczych stanowiskach oraz przez podległe im komórki organizacyjne w zakresie ich kompetencji,
  - b) kontrolę instytucjonalną, sprawowaną przez wyodrębnione organizacyjnie komórki kontroli, będące składową częścią aparatu zarządzania, których wyłącznym zadaniem jest wykonywanie, w określonym zakresie, funkcji kontrolnych w stosunku do innych komórek organizacyjnych; taką wyodrębnioną komórką kontroli wewnętrznej jest, w szczególności, komórka zakładowej kontroli gospodarczej;
- 2) kontrolę sprawowaną przez jednostki nadrzędne nad jednostkami podległymi, w tym:
  - a) kontrolę funkcjonalną, sprawowaną przez jednostki nadrzędne w ramach ogólnego nadzoru zwierzchniego,
  - b) kontrolę instytucjonalną, sprawowaną przez wyodrębnione komórki organizacyjne jednostki nadrzędnej, których wyłącznym zadaniem jest wykonywanie funkcji kontrolnych w odniesieniu do jednostek podległych; taką wyodrębnioną komórką organizacyjną kontroli sprawowanej przez jednostkę nadrzędną nad jednostkami podległymi jest, w szczególności, komórka rewizji gospodarczej.

DZIAŁ II.

Kontrola wewnętrzna.

Rozdział 1.

Zasady organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

§ 4. 1. W każdej państwowej jednostce organizacyjnej powinien być zorganizowany kompleksowy system kontroli wewnętrznej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej ustala regulamin kontroli wewnętrznej, określający zadania i zakres kontroli wewnętrznej, stosownie do struktury organizacyjnej jednostki i zakresu działania poszczególnych komórek organizacyjnych. Regulamin kontroli wewnętrznej podlega zatwierdzeniu przez jednostkę nadrzędną.

3. W zależności od potrzeb oraz w wypadkach określonych odrębnymi przepisami — kierownik jednostki może powołać wyodrębnione organizacyjnie komórki (stanowiska pracy), których wyłącznym zadaniem jest kontrolowanie innych komórek organizacyjnych (§ 3 pkt 1 lit. b).

§ 5. 1. Za zorganizowanie i prawidłowe funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej odpowiedzialny jest kierownik jednostki. Sprawuje on osobiście ogólny nadzór nad skutecznością działania tego systemu, jak również prawidłowością wykorzystania sygnałów kontroli wewnętrznej, zewnętrznej i społecznej oraz sądów i organów powołanych do ścigania przestępstw.

2. Czynności związane ze sprawowaniem kontroli wykonują z urzędu: zastępcy kierownika, główny księgowy oraz kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki, jak również inni pracownicy zobowiązani przez zwierzchników do jej wykonywania w zakresie powierzonych im obowiązków.

3. Zakres kontroli wykonywanej przez poszczególnych pracowników powinien być określony w ich zakresach czynności.

4. Osoby zobowiązane do sprawowania kontroli z tytułu zajmowanego stanowiska kierowniczego mogą upoważnić swoich zastępców lub innych pracowników — z wyjątkiem pracowników odpowiedzialnych za wystawianie dokumentów podlegających kontroli ze strony kierownika danej komórki organizacyjnej — do wykonywania w określonych granicach nałożonych na nich obowiązków w zakresie kontroli. Upoważnienie takie nie zwalnia jednak tych osób od odpowiedzialności za należyte wykonywanie obowiązków kontrolnych, wynikających z ich zakresów czynności.

§ 6. W celu zapewnienia skuteczności działania kontroli wewnętrznej należy:

- 1) ustalić zakres i rodzaj decyzji, do których podejmowania upoważnieni są poszczególni pracownicy, jak również zakres kontroli przebiegu operacji gospodarczych i odpowiadających im dokumentów,
- 2) wprowadzić należyty system dokumentacji i ewidencji, zwłaszcza zaś system obiegu i kontroli dokumentów odzwierciedlających wszystkie rodzaje operacji gospodarczych oraz dokumentów zdawczo-odbiorczych, przy równoczesnym ustaleniu osób uprawnionych do podpisywania tych dokumentów,
- 3) powierzyć pieczęć nad poszczególnymi (wszystkimi bez wyjątku) składnikami majątkowymi ściśle określonym pracownikom (kasjerom, magazynierom, użytkownikom itp.), przy równoczesnym określeniu uprawnień i obowiązków tych pracowników, jak również stworzeniu warunków faktycznie umożliwiających im dozór nad powierzonym mieniem,
- 4) ściśle przestrzegać zasad obowiązujących w zakresie trybu przyjmowania do pracy na stanowiska kierownicze lub związane z odpowiedzialnością materialną,
- 5) nie dopuszczać do tego, aby pracownikowi wydającemu dyspozycje w zakresie gospodarowania składnikami majątkowymi powierzane były równocześnie czynności polegające na wykonywaniu tych dyspozycji (np. funk-

cje kasjera, magazyniera, płatnika wynagrodzeń, likwidatora, realizatora zakupów w handlu detalicznym),

- 6) sprawdzać stan składników majątkowych przez dokonywanie w obowiązującym trybie spisów z natury,
- 7) wprowadzić należyty system technicznej ochrony składników majątkowych, zwłaszcza w zakresie zabezpieczenia magazynów, składowisk i terenu jednostki oraz zorganizowania pełnej kontroli ruchu środków — ich wwozu i wwozu.

§ 7. Kontrola wewnętrzna jest sprawowana w postaci:

- 1) kontroli wstępnej, tzn. kontroli czynności zamierzonych, mającej na celu zapobieganie niepożądanym lub nielegalnym działaniom przez badanie zamierzonych dyspozycji i czynności przed ich dokonaniem. Kontrola wstępna obejmuje także badanie projektów umów, porozumień i innych dokumentów powodujących powstanie zobowiązań,
- 2) kontroli bieżącej, polegającej na badaniu czynności i wszelkiego rodzaju operacji w toku ich wykonywania, w celu stwierdzenia, czy wykonanie to przebiega prawidłowo i zgodnie z ustalonymi wzorcami (normami, przepisami itp.); w czasie kontroli bieżącej bada się również rzeczywisty stan rzeczowych i pieniężnych składników majątkowych oraz prawidłowość ich zabezpieczenia przed kradzieżą, zniszczeniem, uszkodzeniem i innymi szkodami,
- 3) kontroli następnej, obejmującej badanie dokumentów, odzwierciedlających czynności już dokonane.

§ 8. 1. Na dowód dokonania kontroli wewnętrznej dokumentu kontrolujący opatruje go **podpisem** i datą.

2. W razie ujawnienia nieprawidłowości w toku wykonywania kontroli wstępnej kontrolujący:

- 1) zwraca bezzwłocznie nieprawidłowe dokumenty właściwym komórkom z wnioskiem o dokonanie odpowiednich zmian lub uzupełnień,
- 2) odmawia podpisu dokumentów nierzetelnych, nieprawidłowych lub dotyczących operacji sprzecznych z obowiązującymi przepisami, zawiadamiając równocześnie kierownika jednostki o ujawnionym fakcie; decyzję w sprawie dalszego toku postępowania podejmuje kierownik jednostki.

3. W razie ujawnienia w toku wykonywania kontroli bieżącej lub następnej nieprawidłowego przebiegu operacji gospodarczej — osoba odpowiedzialna za kontrolę danego odcinka pracy obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić bezpośredniego przełożonego oraz przedsięwziąć niezbędne kroki, zmierzające do usunięcia wykrytych nieprawidłowości.

4. W razie ujawnienia w toku kontroli nadużycia kontrolujący obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym kierownika jednostki, jak również zabezpieczyć dokumenty i przedmioty stanowiące dowód nadużycia, w tym również wszelkie ujawnione w toku kontroli dokumenty sfałszowane, fikcyjne itp.

§ 9. 1. W każdym wypadku ujawnienia nadużycia kierownik jednostki po niezwłocznym zawiadomieniu organów powołanych do ścigania przestępstw, jak również jednostki nadrzędnej obowiązany jest:

- 1) zbadać, czy nadużycie nie nastąpiło w wyniku zaniedbania obowiązków kontroli przez osoby do powołane,
- 2) ustalić, jakie warunki umożliwiły nadużycie lub sprzyjały jego popełnieniu,

- 3) wyciągnąć na podstawie wyników przeprowadzonego badania konsekwencje służbowe,
- 4) przedsięwziąć w razie potrzeby środki organizacyjne w celu zapobieżenia powstawaniu w przyszłości podobnych zaniedbań.

2. Jeżeli zaniedbanie obowiązku kontroli spowodowało powstanie szkody majątkowej, kierownik jednostki obowiązany jest ustalić, czy poza wytoczeniem powództwa cywilnego o naprawienie szkody majątkowej przeciwko osobom bezpośrednio winnym powstania tej szkody zachodzi potrzeba wytoczenia takiego powództwa również przeciwko osobom winnym zaniedbania obowiązku kontroli, i w razie takiej potrzeby niezwłocznie je wytoczyć.

Rozdział 2.

Zakładowa kontrola gospodarcza.

§ 10. Kierownik jednostki może powołać wyodrębnioną organizacyjnie komórkę zakładowej kontroli gospodarczej, składającą się z pracowników, którym wyznaczono pełnienie określonych funkcji kontrolnych, nazywanych dalej „kontrolerami zakładowymi”.

§ 11. 1. Organizacja pracy komórki zakładowej kontroli gospodarczej powinna się opierać na kwartalnych planach kontroli, zatwierdzonych przez kierownika jednostki. Plany kontroli do czasu ich wykonania traktuje się jako akta poufne.

2. Przy wyborze zakresu przedmiotowego kontroli gospodarczych przeprowadzanych przez kontrolerów zakładowych należy uwzględnić sprawy szczególnie istotne dla działalności jednostki, badania niezbędne ze względu na potrzeby podejmowania decyzji kierowniczych w sprawach problemowych oraz tematykę branżową ustaloną przez jednostkę nadrzędną; kontrolą sprawowaną przez kontrolerów zakładowych powinny być w szczególności objęte takie zagadnienia, jak:

- 1) przestrzeganie dyscypliny w zakresie gospodarki finansowej, obrotu składnikami majątkowymi, pracy i płac, zabezpieczenia mienia,
- 2) przestrzeganie obowiązujących aktów prawnych,
- 3) ujawnianie niegospodarności, marnotrawstwa i nadużyć,
- 4) rzetelność i prawidłowość dokumentacji oraz przedstawionych sprawozdań statystycznych.

§ 12. 1. Kontrolerzy zakładowi są obowiązani współpracować z kontrolą społeczną jednostki.

2. W razie gdy w jednostce zatrudniającej kontrolera zakładowego przeprowadzana jest kontrola przez organy kontroli zewnętrznej, kontroler zakładowy na żądanie osób przeprowadzających kontrolę, przekazane mu przez kierownika jednostki, jest obowiązany udzielać pomocy w zakresie przeprowadzanej kontroli.

§ 13. 1. Kontrolerzy zakładowi nie mogą być zatrudniani do prac nie związanych z kontrolą.

2. Zwolnienie z pracy kontrolera zakładowego może nastąpić jedynie za zgodą kierownika jednostki nadrzędnej.

3. Kontroler zakładowy może być przez kierownika jednostki nadrzędnej oddelegowany do przeprowadzenia kontroli w innej jednostce na okres uzgodniony z kierownikiem jednostki, nie przekraczający jednak trzech miesięcy w ciągu roku.

4. Kontrolerom zakładowym mogą być przyznawane nagrody za wykrywanie przestępstw gospodarczych (§ 34).

§ 14. Jednostka nadrzędna obowiązana jest do udzielania podległym jednostkom ogólnych lub szczegółowych wytycznych, dotyczących organizacji, rodzaju, zakresu i form działania komórek zakładowej kontroli gospodarczej, zwłaszcza zaś do opracowywania instrukcji, uwzględniających specyfikę branżową podległych jednostek i zawierających, stosownie do tej specyfiki, odpowiednie wskazówki metodologiczne, jak również do organizowania szkolenia kontrolerów zakładowych zatrudnionych w podległych jednostkach.

§ 15. Na żądanie kontrolera zakładowego pracownicy jednostki są zobowiązani do udzielenia mu wszelkich wyjaśnień ustnych i pisemnych w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.

§ 16. Na podstawie ustaleń przeprowadzanej kontroli kontroler zakładowy sporządza protokół, jak również opracowuje dla kierownika jednostki wnioski pokontrolne, które są podstawą do wydania zarządzenia pokontrolnego.

§ 17. Komórka zakładowej kontroli gospodarczej sporządza roczne sprawozdanie ze swej działalności oraz jej wyników. Na podstawie tego sprawozdania kierownik jednostki dokonuje oceny wyników działalności komórki zakładowej kontroli gospodarczej, zapoznając z nimi załogę.

DZIAŁ III.

Rewizja gospodarcza.

Rozdział 1.

Ogólne zasady wykonywania rewizji gospodarczej oraz organizacji aparatu rewizyjnego.

§ 18. Działalność gospodarcza każdej państwowej jednostki organizacyjnej powinna być poddawana przez jednostkę nadrzędną rewizji gospodarczej (zwanej dalej „rewizją”).

§ 19. 1. Rewizje mogą być przeprowadzane jako:

- 1) rewizje problemowe — dokonywane w celu zbadania wybranych problemów,
- 2) rewizje kompleksowe — obejmujące badanie przebiegu określonych procesów gospodarczych równocześnie u wszystkich lub kilku wybranych uczestników, biorących udział w tym procesie,
- 3) rewizje pełne — polegające na badaniu całokształtu działalności za okres jednego roku gospodarczego.

2. Rewizje, o których mowa w ust. 1:

- 1) przeprowadzane w terminach z góry ustalonych w kwartalnych planach operatywnych — są rewizjami planowymi,
- 2) dokonywane w trybie nagłym, zwłaszcza na wniosek sądu, organów powołanych do ścigania przestępstw lub innych uprawnionych organów — są rewizjami doraźnymi.

3. Jednostki nadrzędne mogą, z udziałem aparatu rewizji i zakładowej kontroli gospodarczej jednostek podległych, organizować rewizje koordynowane; powinny być one

w zasadzie przeprowadzane jako rewizje planowe; zamiar ich przeprowadzania powinien być przez jednostkę nadrzędną zgłoszony jednostkom podległym w terminie umożliwiającym odpowiednie uzupełnienie planów rewizji i zakładowej kontroli gospodarczej, przy czym oddelegowanie rewidentów i kontrolerów zakładowych jednostek podległych do udziału w tych rewizjach nie powinno przekraczać dwu miesięcy w ciągu roku.

4. Tematyka, zakres, rodzaj i czas trwania rewizji doraźnej przeprowadzanej na wniosek sądu, organów powołanych do ścigania przestępstw lub innych uprawnionych organów (ust. 2 pkt 2) powinny być uzgodnione z sądem lub z tymi organami.

§ 20. 1. Państwowe jednostki organizacyjne powinny być poddane rewizji planowej nie rzadziej niż raz na dwa lata. Tematykę tej rewizji, zakres, rodzaj i czas jej trwania określa stosownie do potrzeb organ zarządzający rewizją. Nie rzadziej niż raz na pięć lat powinna to być rewizja pełna; od zasady tej można odstąpić, jeżeli rewizje przeprowadzone w jednostce w ciągu ostatnich pięciu lat objęły łącznie całokształt działalności jednostki.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej, do której zakresu działania należy dokonywanie rewizji, obowiązany jest w ramach posiadanych środków zapewnić komórce rewizyjnej liczbę etatów rewidentckich, niezbędnych do pełnej realizacji zadań określonych w ust. 1, z uwzględnieniem odpowiedniej (co najmniej 10%) rezerwy czasu na rewizje doraźne.

§ 21. 1. Rewizja jednostek objętych budżetem centralnym jest organizowana według następujących zasad:

- 1) centrale zjednoczeń i inne jednostki podległe bezpośrednio ministrowi i inne jednostki podległe bezpośrednio ministrowi i inne jednostki zgrupowane w zjednoczeniach rewidowane są przez centrale tych zjednoczeń.

2. Zakłady i inne jednostki wchodzące w skład przedsiębiorstw wielozakładowych mogą być na podstawie decyzji właściwego ministra rewidowane przez te przedsiębiorstwa.

§ 22. 1. Rewizja jednostek objętych budżetami terenowymi jest organizowana według następujących zasad:

- 1) wydziały budżetowo-gospodarcze w urzędach wojewódzkich są rewidowane przez Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska,
- 2) wydziały finansowe w urzędach wojewódzkich są rewidowane przez Ministra Finansów w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska,
- 3) pozostałe wydziały w urzędach wojewódzkich (poza wymienionymi w pkt 1 i 2) są rewidowane przez wydziały finansowe w tych urzędach,
- 4) urzędy miejskie, miast i gmin oraz gmin, a także jednostki organizacyjne podporządkowane miejskim radom narodowym, radom narodowym miast i gmin oraz gminnym radom narodowym są rewidowane przez wydziały finansowe w urzędach wojewódzkich,
- 5) jednostki organizacyjne podporządkowane wojewódzkim radom narodowym (w tym centrale zjednoczeń terenowych, przedsiębiorstwa terenowe, zespoły opieki zdrowotnej, szpitale, szkoły, domy kultury i inne) rewidowane są przez wydziały w urzędach wojewódzkich, określone przez wojewodów,

6) urzędy dzielnicowe oraz jednostki organizacyjne podporządkowane dzielnicowym radom narodowym są rewidowane przez wydziały finansowe w urzędach właściwych miast,

7) przedsiębiorstwa i inne jednostki zgrupowane w zjednoczeniach terenowych są rewidowane przez centrale tych zjednoczeń.

2. Jednostki i komórki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 3—7 są ponadto rewidowane przez właściwych rzeczowo ministrów w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska. Do rewizji dokonywanych w tym trybie nie stosuje się zasad zawartych w § 20 ust. 1.

3. Zakłady i inne jednostki wchodzące w skład terenowych przedsiębiorstw wielozakładowych mogą być na podstawie decyzji wojewody rewidowane przez te przedsiębiorstwa.

4. W uzasadnionych organizacyjnie wypadkach wojewodowie mogą:

- 1) skoncentrować wszystkie lub niektóre komórki rewizyjne w wydziale finansowym w urzędzie wojewódzkim,
- 2) wyrazić zgodę na powołanie komórek rewizyjnych w wydziałach finansowych w urzędach dzielnicowych oraz urzędach tych miast, w których zostały utworzone wydziały finansowe; w takim wypadku wydziały te dokonują rewizji jednostek organizacyjnych podporządkowanych miejskim i dzielnicowym radom narodowym.

§ 23. Zadaniami rewizyjnymi są:

- 1) dokonywanie rewizji jednostek podporządkowanych,
- 2) ogólny nadzór nad działalnością aparatu rewizyjnego jednostek podporządkowanych, w szczególności zaś:
  - a) ukierunkowanie planów rewizji i ich zatwierdzanie, jak również analiza realizacji tych planów,
  - b) opracowywanie branżowych zasad rewizji oraz doskonalenie metod i techniki przeprowadzania rewizji,
  - c) instruktaż, szkolenie rewidentów, organizowanie kursów, narad, wymiana doświadczeń itp.
- 3) badanie i ocena funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej (§ 4—9) jednostek rewidowanych oraz ogólny nadzór nad działalnością kontrolerów zakładowych podporządkowanych jednostek w zakresie określonym w pkt 2 lit. b) i c).

§ 24. W wypadkach uzasadnionych istotną potrzebą lub w celu skontrolowania działalności rewizyjnej jednostek organizacyjnych niższego szczebla jednostka nadrzędna może dokonać superrewizji.

§ 25. Organem zarządzającym rewizję oraz sprawującym ogólny nadzór nad jej przeprowadzeniem jest:

- 1) w ministerstwie — kierownik tej komórki, do której zakresu działania należą zagadnienia rewizyjne,
- 2) w centrali zjednoczenia i przedsiębiorstwie wielozakładowym — kierownik jednostki,
- 3) dla urzędu terenowego organu administracji państwowej — właściwy terenowy organ administracji państwowej.

§ 26. W celu systematycznej poprawy skuteczności rewizji gospodarczej ministrowie oraz wojewodowie powinni

po zakończeniu każdego roku dokonać jej oceny na podstawie analizy funkcjonowania kontroli.

§ 27. Rewizja nie powinna trwać dłużej niż 30 dni kalendarzowych; organ zarządzający rewizję może jednak w uzasadnionych wypadkach przedłużyć ten okres.

§ 28. 1. Uspołecznione jednostki organizacyjne będące kontrahentami (np. dostawcami, odbiorcami) jednostki rewidowanej obowiązane są, po okazaniu przez rewidenta zarządzenia przeprowadzenia rewizji w jednostce rewidowanej, udostępnić mu wgląd do dokumentów dotyczących obrotów z jednostką rewidowaną, jak również umożliwić mu sporządzenie odpisów i wyciągów.

2. Jeżeli przed przystąpieniem do rewizji, w toku jej przeprowadzania lub po jej zakończeniu okaże się, że jest celowe kompleksowe zbadanie przebiegu określonych operacji gospodarczych u wszystkich lub niektórych kontrahentów biorących udział w tych operacjach; organ zarządzający rewizję zwraca się do właściwych jednostek nadrzędnych z wnioskiem o:

- 1) zbadanie przebiegu określonych operacji gospodarczych u poszczególnych kontrahentów jednostki rewidowanej lub o
- 2) równoczesne dokonanie skoordynowanego zbadania przebiegu tych operacji u wszystkich kontrahentów uczestniczących w tych operacjach.

W razie różnicy zdań co do potrzeby przeprowadzania rewizji kompleksowej u kontrahentów jednostki rewidowanej ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje minister właściwy dla organu zarządzającego rewizję w porozumieniu z ministrem właściwym dla jednostki narzędnej kontrahenta.

3. Badania, o których mowa w ust. 2, mogą w wypadkach szczególnie uzasadnionych przeprowadzać u poszczególnych kontrahentów za zgodą jednostki nadrzędnej kontrahenta również rewidenti delegowani przez jednostkę organizacyjną, która zainicjowała badanie kompleksowe.

4. Jeżeli kontrahentem jednostki rewidowanej jest jednostka gospodarki nie uspołecznionej, organ zarządzający rewizję może zwrócić się do okręgowego zarządu dochodów państwa i kontroli finansowej właściwego terytorialnie dla tego kontrahenta z wnioskiem o zbadanie (z ewentualnym udziałem rewidenta) określonych dokumentów lub operacji dotyczących obrotów z jednostką rewidowaną.

5. Przepisy ust. 1—4 mają odpowiednie zastosowanie do organów lustracji centralnych związków spółdzielni, działających na podstawie art. 61 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61), w zakresie kontroli dokumentacji, zbadania przebiegu operacji dokonanej przez państwową lub inną jednostkę organizacyjną ze spółdzielnią albo związkiem spółdzielczym.

§ 29. 1. Z wyników rewizji sporządza się protokół, który podpisują rewident oraz kierownik i główny księgowy jednostki rewidowanej.

2. Kierownik jednostki rewidowanej może przy podpisaniu protokołu lub w ciągu 7 dni od daty jego podpisania złożyć na piśmie organowi zarządzającemu rewizję wyjaśnienia do ustaleń protokołu.

§ 30. Na podstawie ustaleń rewizji organ zarządzający rewizję kieruje do jednostki rewidowanej w ciągu 30 dni od zakończenia rewizji zarządzenie porewizyjne. Organ ten powinien sprawdzić wykonanie zarządzenia porewizyjnego.

Rozdział 2.

Rewidenci.

§ 31. 1. Rewizje przeprowadzają rewidenci powołani do tego celu na zasadach określonych niniejszą uchwałą. Wskazane jest, aby w komórkach rewizyjnych, oprócz rewidentów z wykształceniem ekonomicznym, byli na stałe zatrudniani specjaliści z innych dziedzin (technicy, inżynierowie, prawnicy itp.).

2. Do czynności rewizyjnych mogą być włączeni również specjaliści z innych komórek organizacyjnych oraz rzeczoznawcy z zewnątrz.

3. Rewidentów powołują kierownicy jednostek, w których skład wchodzi rewidenci. Zwolnienie z pracy rewidenta może nastąpić jedynie za zgodą kierownika jednostki nadrzędnej.

§ 32. Rewidenci nie mogą być zatrudniani pracami nie związanymi z rewizją.

§ 33. 1. Rewidentom zatrudnionym w ministerstwach, urzędach terenowych organów administracji państwowej, zjednoczeniach oraz przedsiębiorstwach wielozakładowych, nie wpisanym na listę dyplomowanych biegłych księgowych, przysługuje wynagrodzenie funkcyjne w wysokości od 500 do 750 zł miesięcznie.

2. Rewidentom zatrudnionym w jednostkach określonych w ust. 1, wpisanym na listę dyplomowanych biegłych księgowych, przysługuje wynagrodzenie funkcyjne w granicach od 1.000 do 1.500 zł miesięcznie; ulega ono cofnięciu w razie skreślenia rewidenta z listy dyplomowanych biegłych księgowych, jak również w okresie zawieszenia prawa do wykonywania czynności biegłego księgowego.

3. Wynagrodzenie funkcyjne w wysokości określonej w ust. 2 przysługuje również rewidentom, którzy ukończyli studia wyższe oraz mają staż pracy wymagany do objęcia stanowiska starszego rewidenta.

4. Wynagrodzenie funkcyjne może być przyznane kierownikowi komórki rewizyjnej, nie wykonującemu bezpośrednio rewizji jednostek podporządkowanych (§ 23 pkt 1), jedynie w razie gdy w komórce tej zatrudnionych jest co najmniej czterech rewidentów; warunkiem przyznania tego wynagrodzenia jest osobiste wykonywanie wszystkich zadań rewizyjnych, wykraczających poza bezpośrednie rewidowanie w terenie jednostek podporządkowanych, w tym również wykonywanie prac kierowniczych, instruktażowych, analitycznych, ewidencyjnych, sprawozdawczych itp. Jeżeli rewidenci nie są organizacyjnie wyodrębnieni i do zakresu działania komórki organizacyjnej należą, obok rewizji, również inne zagadnienia, wynagrodzenie funkcyjne, przyznane kierownikowi tej komórki (w której zatrudnionych jest co najmniej czterech rewidentów) nie może przekraczać kwoty 1.000 zł miesięcznie.

5. Przyznanie wynagrodzenia funkcyjnego nie pozbawia rewidenta prawa do otrzymywania dodatków, nagród i premii, jak również nie może powodować obniżenia jego wynagrodzenia zasadniczego w porównaniu z innymi pracownikami o podobnych kwalifikacjach zawodowych.

6. Wynagrodzenie funkcyjne jest wolne od podatku od wynagrodzeń i potrąceń na składkę emerytalną.

§ 34. 1. Rewidentom mogą być przyznawane nagrody za wykrywanie przestępstw gospodarczych. Nagrody te nie mogą wynosić jednorazowo mniej niż 500 zł, jak również

nie mogą jednorazowo przekraczać 3-miesięcznego wynagrodzenia rewidenta. Przyznanie tego rodzaju nagrody nie pozbawia rewidenta prawa do otrzymania nagród i premii z innych tytułów.

2. Nagrody, o których mowa w ust. 1, dla rewidentów zatrudnionych w jednostkach objętych budżetem centralnym przyznawane są przez ministrów, a dla rewidentów zatrudnionych w jednostkach objętych budżetami terenowymi — przez wojewodów. Nagrody wypłacane są ze środków przyznawanych na ten cel przez Ministra Finansów.

DZIAŁ IV.

Przepisy końcowe.

§ 35. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

- 1) państwowych jednostkach organizacyjnych — należy przez to rozumieć zarówno jednostki działające według zasad rozrachunku gospodarczego, jak i jednostki budżetowe oraz zakłady budżetowe,
- 2) zjednoczeniach — należy przez to rozumieć również inne jednostki organizacyjne powołane do wykonywania bezpośredniego nadzoru nad zgrupowanymi przedsiębiorstwami,
- 3) przedsiębiorstwach wielozakładowych — należy przez to rozumieć wyłącznie przedsiębiorstwa, w których skład wchodzi jednostki organizacyjne działające według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego,
- 4) ministrowie lub ministerstwie — należy przez to rozumieć również kierownika urzędu centralnego lub urząd centralny,
- 5) wojewodzie lub urzędzie wojewódzkim — należy przez to rozumieć również prezydenta miasta stopnia wojewódzkiego lub podległy mu urząd,
- 6) komórce rewizyjnej — należy przez to rozumieć komórkę organizacyjną lub stanowisko pracy, wykonujące zadania rewizyjne, określone w § 23.

§ 36. Przepisy uchwały nie naruszają uprawnień specjalnych organów kontroli powołanych odrębnymi przepisami.

§ 37. Rewizję gospodarki finansowej stowarzyszeń przeprowadzają organy nadzorujące te stowarzyszenia.

§ 38. Zaleca się centralnym władzom spółdzielczym oraz zarządom głównym stowarzyszeń odpowiednio uzupełnienie zasad wewnętrznej kontroli działalności gospodarczej w oparciu o przepisy niniejszej uchwały.

§ 39. 1. Minister Finansów:

- 1) określa szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania rewizji w państwowych jednostkach organizacyjnych,
- 2) może ustalać i przekazywać ministrom i wojewodom określone zadania rewizyjne, jak również żądać sprawozdań i informacji o stanie wykonania tych zadań.

2. Właściwi ministrowie określą zakres i tematykę poszczególnych rodzajów rewizji.

§ 40. Zasady i tryb koordynacji działalności organów resortowej kontroli gospodarczej z działalnością Najwyższej Izby Kontroli określają odrębne przepisy.

§ 41. Upoważnia się właściwych ministrów do:

- 1) odpowiedniego rozciągnięcia przepisów niniejszej uchwały na podległe im lub nadzorowane przez nich państwowe jednostki organizacyjne inne niż wymienione w § 35 pkt 1,
- 2) ustalenia w porozumieniu z Ministrem Finansów, w organizacyjnie i branżowo uzasadnionych wypadkach, odmiennych zasad organizacji rewizji oraz jej przeprowadzania.

§ 42. Tracą moc:

- 1) dział I (§ 1—20a) i § 22 ust. 2 pkt 3 uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie rewizji finansowo-księgowej państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski z 1959 r. Nr 58, poz. 278, z 1961 r. Nr 87, poz. 370, z 1962 r. Nr 61, poz. 290 i z 1967 r. Nr 66, poz. 319),
- 2) uchwała nr 188 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie etatów rewidentów,
- 3) uchwała nr 189 Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie przyznania rewidentom dodatku do diet,
- 4) zarządzenie nr 41 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 marca 1959 r. w sprawie usunięcia zaniedbań w zakresie nadzoru i kontroli w przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach państwowych (Monitor Polski Nr 28, poz. 132),
- 5) zarządzenie nr 128 Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 lipca 1961 r. w sprawie wzmoczenia działalności organów kontroli, rewizji i inspekcji w zakresie zapobiegania przestępstwom gospodarczym (Monitor Polski Nr 55, poz. 241).